

La Mare de Déu del Roser oferint el rosari a Sant Domingo de Guzman

Plafó de Rajoles

Ceràmica Policromada

Catalunya, s. XVIII

MCM3492

Plafó de 42 rajoles envoltades per una sanefa amb una imatge central que presenta l'escena de la Mare de Déu, envoltada d'una corona de roses, ofereix el rosari a Sant Domènec. L'escena ens situa en la llegenda que atribueix l'origen del res del Rosari al temps del mateix Domingo de Guzmán (1170 – 1221) fundador de l'orde Dominic, que l'hauria rebut de mans de la Mare de Déu.

Aquest conjunt devia formar part d'una capella urbana ubicada en l'entorn proper al convent dels Dominics de Manresa.

Ignasi de Loiola coneixia l'oració per la seva relació amb els dominics durant la seva estada a Manresa. Aquest fet ens permet pensar en la relació del Exercicis espirituals amb les diverses formes de pregària i oració cristianes basades en la humanitat de Crist.

El Rosari és una oració meditativa i repetitiva acompanyada per l'ús d'un rosari, un enfilall de denes o nusos que facilita el seguiment cíclic del rés, és una pràctica molt antiga i que trobem en diverses cultures.

Si bé aquesta forma oracional consistent en la meditació a partir d'escenes de la vida de Jesús podem trobar-la en altres ordes cristianes, la sistematització del res del rosari es concreta i consolida pels dominics al darrer terç del XVI en què queda establert en aquest resseguir la vida de Jesús des del punt de vista de la seva Mare en un cicle narratiu que va des del naixement del Fill fins a l'exaltació de Maria a la glòria del Cel. Agrupades en 3 cicles -goig, dolor i glòria-, de 5 escenes que s'anomenen "misteris", el rés els anava repassant d'un en un i cada contemplació d'un misteri s'acompanyava de la repetició monòtona de parenostres i avemaries i acabava amb la lectura de les lletanies de la Mare de Déu.

La devoció del Rosari i, sobre aquest, de la Mare de Déu del Roser tindrà un creixement important des del segle XVI i, sobretot, al XVII a Catalunya amb la creació de confraries i la construcció d'altars i capelles amb aquesta dedicació. A l'església de Sant Pere Màrtir, la del convent dels Dominics de Manresa, es construirà poc després de 1640 la capella fonda del Roser, ubicada als peus de la nau entrant a la dreta. Per aquesta capella es va construir un notabilíssim retaule de talla policromada obra de l'escultor Joan Grau i dels dauradors Magí Torrebruna i Gabriel Adrià. Desmembrat al 1936, durant els avalots iconoclastes de les primeres setmanes de la Guerra Civil, els seus plafons escultòrics es van poder preservar i actualment s'exposen al Museu de Manresa.

La festa de la Mare de Déu del Rosari se celebra el 7 d'octubre, data de la victòria cristiana a la batalla de Lepant. Altra cosa és la devoció paral·lela de la Mare de Déu del Roser que té la seva celebració al mes de maig, en la majoria dels casos el primer diumenge d'aquest mes. Aquesta celebració mariana, el Roser de maig, que

podem vincular a la primavera, al moment en què les llavors germinen, les plantes floreixen i es torna a mostrar la vida latent durant els mesos hivernals, va tenir a Catalunya un fort arrelament popular. La iconografia d'aquest plafó mostra reunides les dues vessants d'aquesta devoció, cosa per altra banda molt habitual a Catalunya, del Rosari i del Roser.

Ignasi de Loiola als exercicis espirituals pauta també les meditacions de l'exercitant sobre escenes de la vida de Jesús. Aquestes referències a la vida de Jesús segurament respon a una pràctica estesa en diverses formes de pregària i oració cristianes que posen l'accent en la consideració de la humanitat del Crist. Tanmateix, ens permeten pensar en una proximitat, i sens dubte en el coneixement, per Ignasi d'aquesta oració d'altra banda prou justificats per la seva relació amb els dominics durant la seva estada a Manresa.

La data i forma d'ingrés al Museu d'aquest plafó no estan documentats tot i que molt probablement havia de ser abans de 1936.